

LA UNITER

Sensibil la semnalele actualității - așa cum se și cuvine din partea Uniunii Teatrale din România acum, când România Teatră este (sau ar trebui să fie) în plin efort de reformulare a modalităților sale de funcționare - UNITER a organizat o Săptămână a teatrelor independente. A încercat, cu alte cuvinte, să faciliteze conturarea unei imagini cât de cât exacte (în măsura în care poate fi exactă în actualul moment), cât de cât complete (în măsura în care "independentele" au răspuns invitației) a unui compartiment al vieții scenice destul de puțin cunoscut dar care, teoretic, tinde să dobândească o pondere demnă de luat în seamă.

Nu toate teatrele au ridicat "mănușa" și nici măcar majoritatea. Au răspuns Levant (cu Alegerea de clovn de Matei Vișniec), Compania Teatră București (cu piesa lui Sammy Fayad Cum se jefuiește o bancă) și, desigur, UNITER "în persoană" cu Teatrul de Cameră (Discurs pentru o Academie de Kafka), Teatrul Franco-Roman (Sase personaje în căutarea ...) și Inoportun (Nepoții de Copii).

Nu ne propunem, în însemnarea de față, formularea unor opinii critice referitoare la spectacole (revista noastră a publicat, de altfel, cronici despre fiecare dintre ele) mulțumindu-ne doar să semnalăm o inițiativă meritorie. Am adăuga, totuși, că din "trecearea în revistă" pe care a prilejuit-o Săptămâna, par a se cristaliza trei direcții de evoluție a acestui "off" al scenei românești: experimentul (trupele UNITER) teatrul tradițional (ceea ce nu vrea să însemne cătuși de puțin învechit ori neir-

terasant, ci dimpotrivă - "Levant") și comerțul cu toptanul ("București"). Această posibilă definire de intenții este însă, trebuie precizat, mai mult o presupunere decât o constatare izvorâtă din analiză. Analiza (cu concluzia de rigoare) va fi posibilă mai târziu, atunci când aceste teatre (și altele) vor fi nu la primul spectacol montat ci măcar la primele. ■ C.D.

ARTLIFT

La sediul Academiei de Teatrul și Film (ATF) a fost inaugurată o bibliotecă realizată în cadrul operațiunii ARTLIFT (Marea Britanie-România).

Începută cu un an în urmă și avându-i ca inițiatori pe David MacCreedy și Iain Gillie, OPERATION ARTLIFT a realizat un fond de 5.000 de volume (unele din ele purtând autografele autorilor sau ale proprietarilor, precum Alan Bennett sau John Gielgud). Această bibliotecă, transportată la București de către britanici se află acum la dispoziția studenților români ai ATF. ■

RIMBAUD-PERSONAJUL

Recitalul Rimbaud al lui Jacques Bonaffé, susținut la Institutul Francez din București, a fost o surpriză dintre cele mai plăcute. Publicul, obișnuit desigur cu această formă oarecum convențională de spectacol, a fost șocat și încântat de prestația extraordinară a lui Jacques Bonaffé, care a umplut scena cu personalitatea sa și, mai mult, cu a lui Rimbaud - personajul.

Colaful de versuri și scrisori, începând de la primele încercări lirice și terminând cu LE BATEAU IVRE (Corabia beată), a expus nu atât textul poetului genial cât posibilele reacții umane ale geniului însuși, ca personaj.

Perfect interiorizat, Jacques Bonaffé a oferit uneori, pentru același text, mai multe variante de interpretare, mai multe feluri de revoltă: el a redat cu profesionalism impecabil răzvrătirea adolescentină, protestul social, tensiunea dintre geniu și "restul lumii", comunicarea spiritelor înalte din generații diferite (Verlaine-Rimbaud). Dar nu a fost de două ori același. În sfârșit, istoria eternului adolescent după eternul suprauman al poeziei prevestește ILUMINĂRILE și ANOTIMPUL ÎN INFERN (la care textul spectacolului nu ajunge) și ulterioara evadare din civilizație.

Stilul lui Jacques Bonaffé este de-a dreptul extraordinar, iar supunerea actorului și regizorului la TEXTUL și SPIRITUL rimbaldian, mi se pare un fapt ce s-ar cuveni importat și pe meleaguri dîmbovițene. Forța artistului, nici un moment etalată ostentativ, este în primul rând una INTELCTUALĂ.

N-am putut decât să-l invidiez pe cel care a avut timp și dispoziție sufletească pentru a-l citi și a-l înțelege pe Rimbaud. M-am gândit cât de interesantă e poezia română și cât de puțină vreme sau liniște avem ca să le dăruim un asemenea viu (și firesc) omagiu.

■ HORIA GÂRBEA

TEATRO VITTORIA- COMPAGNIA ATTORI & TECNICI, Roma HAMLET ÎN SOS PICANT de Aldo Nicolaj

Înființat în 1977 și beneficiind, din 1986, de un sediu stabil (lucru deloc frecvent în Italia), Teatrul Vittoria are în program, pe de o parte, lansarea sau relansarea de comedii (căci, spun membrii trupei, repertoriul italianesc de azi se bazează, oricât ar părea de ciudat, pe drame) și, pe de altă parte, înlesnirea debuturilor actoricești. Spectacolul invitat la Piatra Neamț ilustrează mai ales izbînda companiei în prima direcție. Piesa lui Aldo Nicolaj, dramaturg bine cunoscut și adesea jucat la noi, nu revelează profunzimi nemăsurate, și nici subtilități rafinate; vedește, în schimb, ca mai toate scrierile autorului, o perfectă cunoaștere a mașinăriei teatrale: e construită ireproșabil, are tensiune dramatică, replică vie și roluri generoase. Și este, în plus, realmente amuzantă: povestea lui Hamlet văzută din și dinspre bucătărie devine o farsă bufon-macabră. "Bucătăria - centrul universului, motorul istoriei, inima politicii", astfel rezumă textul Attilio Corsini, directorul artistic al teatrului și regizorul spectacolului, care conduce cu mînă ușoară dar fermă o montare vioaie, spirituală și foarte agreabilă vizual, datorită mai ales splendidei scenografii realizate de renumitul Uberto Bertacca. Într-o bucătărie reconstituită pînă la amănunt (operațiune în care numai ochiul și mîna unui artist autentic puteau evita kitsch-ul), actorii - și cei mai tineri, și cei mai puțin - joacă exuberant, cu haz și, în general, cu talent. Se detașează net una dintre "veteranele" ansamblului, Viviana Toniolo (care semnează și muzica), în regina Gertrude: o autentică "prezență", inteligentă și cu farmec. ■ A.G.

ARANY JÁNOS SZINHÁZ, Budapesta POVESTE DESPRE UN JOBEN ȘI O MINGE ÎN CULORILE CURCUBEULUI de Pavel Vasicek

Singurul teatru profesionist pentru copii din Ungaria a adus la Piatra Neamț un spectacol (regia, Vas Zoltan Ivan) la care copiii, ba chiar și adulții au participat cu entuziasm. De ce? Pentru că scenografia era frumoasă și ascundea tot felul de surprize, pentru că povestea era educativă fără a înceta să fie distractivă, dar în primul rînd pentru că actorii nu mimau vîrsta preșcolară alintîndu-se mieunat și "prostindu-se", ci sugerînd-o prin cîteva atitudini expresiv reproduse (și, cu siguranță, atent studiate în

prealabil) și printr-un joc sincer și proaspăt. Un spectacol la care, deși, probabil, puțini înțelegeau cuvintele (cu toată traducerea oarecum simultană și oricum selectivă), au privit cu încântare mulți, inclusiv plasatoarele și bufetierele teatrului-gazdă, ce-și părăsiseră de astă dată, în mod necondamnabil - posturile. ■ A.G.

TEATRUL NATIONAL DE STAT "VASILE ALECSANDRI" din Bălți DOMNIȘOARA IULIA de August Strindberg

Spectacolul teatrului din Bălți mi-a amintit o vorbă pe cît de "bătută" pe atît de exactă (în cazul de față, oricum): "De ce simplu, cînd se poate complicat?" Dorința exprimării metaforice, tentația "semnului teatral" cu orice preț, voluptatea alambicării "intelectuale" a frazei scenice conduc, în spectacolul regizat de Ioan Ciubotariu, la un rezultat pe care cu greu ne ferim a-l numi catastrofal: totul e neclar dar emfatic, momentele dramatice stîrnesc zîmbetul iar sublinierile comice te aruncă brusc în posomoreală, gesturile, imaginile, mișcările par vechi, văzute de mii de ori deși gîndul ce le animă este, evident, acela al inovării, al modernizării mijloacelor. Spectacolul e ca un chip tînăr încărcat de un machiaj de calitate dubioasă, și, în plus, aplicat fără îndemînare: te îndeamnă să recurgi la apă și săpun, să limpezești trăsăturile care, precis, sînt armonioase. Ori măcar proaspete. ■ C.D.

MUM PUPPETTHEATRE, S.U.A. AVENTURILE UNUI BĂIAT ȘI ALE CÎINELUI SĂU ÎN SPAȚIUL EXTRATERESTRU de Robert Smythe

Doi tineri îndrăgostiți de teatru (și, precis, de copii) cîteva păpuși, multe dintre ele improvizate din "obiecte de larg consum", - consumate pînă la revenirea la părțile componente, o mînă de cîrpe colorate, lumini, și ele, colorate, muzică veselă, o povestioară simplă și.... cam atît a intrat în ecuația spectacolului de animație prezentat de MUM Puppettheatre din West Chester Pennsylvania. A mai fost ceva? A mai fost. Cam ceea ce diferențiază un bot de humă de botul de humă din care Dumnezeu l-a făcut pe om. Adică sufletul, gîndul și poate, în primul rînd, binecuvîntatul har de a se juca, de a fi bucuros. Ca și creația Domnului, spectacolul a fost departe de perfecțiune, dar ca și ea, a fost, de fapt, minunată. ■ C.D.

COUPÉ